

Les

Bedankt voor het downloaden van dit artikel.
De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

nt2@uitgeverijboom.nl
redactie@tijdschriftles.nl

Nog veel stappen te zetten

Samenwerking klantbegeleiders
en NT2-docenten is cruciaal

Annet Berntsen

Op het Lescongres deelde de gemeente Amsterdam de stand van zaken rond de invoering van de nieuwe inburgering. Damayanti Gunawan en Margreet Verboog¹ gaven informatie en lichtten knelpunten toe. Ze werden bijgestaan door Cindy Brijde, werkzaam als klantbegeleider van gezinsmigranten in Amsterdam. Het delen van ervaringen vanuit deze grote gemeente met het NT2-werkveld werd zeer op prijs gesteld. Uitgewisseld is hoe de verlengde intake vorm krijgt en er is een knelpunt benoemd: de afname en uitslag van de verplichte leerbaarheidstoets. Ook vroegen de toehoorders naar het nog grotendeels ontbreken van voorbeelden van participatie voor inburgeraars in de Z-route. Lesredacteur Annet Berntsen doet verslag.

Het is geen verrassing, maar we staan na negen maanden nieuwe wetgeving blijkbaar pas aan het begin. Landelijk is nog geen 20% van de gekoppelde statushouders daadwerkelijk gestart met hun inburgeringstraject. De verbazing hierover bij de aanwezigen was groot. Niettemin besloot de workshop met concrete aanbevelingen hoe aan de zo gewenste brug tussen gemeenten en het NT2-werkveld te bouwen. Cruciaal daarbij is hoe de samenwerking tussen klantbegeleiders en NT2-docenten vormgegeven kan worden.

Kern van de nieuwe Wet inburgering (2021)² vormt de regie over het traject van de inburgeraar: die ligt voortaan bij de gemeente. Een tweede kernpunt is het streven naar B1-niveau. Uit de twaalf adviezen van NT2-experts *Hoe komen we naar B1?*³ springt één thema eruit: dit kan alleen als er veel taal toegepast wordt in de praktijk. Dus niet alleen voor de Z-route (die voorziet in achthonderd uur NT2 en achthonderd uur participatie) maar voor alle trajecten ligt er een noodzaak tot participatie naast de NT2-les. De NT2-docent kan echt niet alles en kijkt dus – conform de wet – naar de gemeente voor regie en koppeling aan participatieprojecten via klantbegeleiders. De organisaties die staan te trappelen om participatie te bieden, zien echter nog geen doorverwijzingen. En hetzelfde geldt voor de taalscholen. Zij zien te weinig nieuwe inburgeraars doorverwezen worden.

Nog te weinig inburgeraars gekoppeld

Oorzaken van vertraging in de uitvoering zijn de opvangcrisis en de woningcrisis. Statushouders blijven te lang in de azc's omdat hun huisvesting in gemeenten stagneert. Tachtig procent van hen is nog niet gekoppeld aan een gemeente. Amsterdam realiseerde de afgelopen maanden tweehonderd koppelingen. Het betrof grotendeels gezinsmigranten en zestig statushouders die hun inburgering deels startten met online NT2-lessen vanuit het azc. Uit reacties van toehoorders hierop blijkt dat meer gemeenten in afwachting zijn en dat er dus nog nauwelijks ervaring met de Wet inburgering wordt opgebouwd. In de gemeente Gouda worden in de lesgroepen inburgeraars die vallen onder de oude wet en de nieuwe wet bij elkaar gezet. Ook in de gemeente Utrecht loopt de uitvoering vertraging op omdat het lastig is het beleid te bepalen voor de grotere groep laag- en lageropgeleiden. Taalscholen komen nu al in financiële problemen omdat er te weinig inburgeraars worden gekoppeld. Iedereen deelt deze ervaring: de mensen komen wel, maar later en mondjesmaat.

De gemeenten zijn wettelijk verplicht een **Plan Inburgering en Participatie (PIP)** uit te voeren. Dat bestaat uit een brede, verlengde intake van zes weken, uitmondend in onder andere een besluit over het te volgen

We staan na negen maanden nieuwe wetgeving blijkbaar pas aan het begin

traject (B1-route, onderwijsroute, Z-route). Daarbij is de uitslag van de verplichte leerbaarheidstoets (LBT) bepalend. Anders dan verwacht krijgt nu een op de drie inburgeraars het advies om de Z-route te doen. Dat is voor de gemeenten de duurste route, want deze vereist inzet op achthonderd uur taal en achthonderd uur participatie. Dit sluit niet aan bij de verwachting in de nieuwe wet dat 15% van de statushouders en 3% van de gezinsmigranten een advies voor de Z-route zou krijgen.

Problemen met de leerbaarheidstoets

Begin van dit jaar rezen er vragen bij de gemeente Amsterdam, de VNG en Divosa over de betrouwbaarheid van de herziene en daarna gedigitaliseerde leerbaarheidstoets, omdat ook midden- en hogeropgeleiden de Z-route geadviseerd kregen. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid monitort de uitvoering van de nieuwe wet, die adaptief is, dat wil zeggen ten behoeve van een lerend inburgeringsstelsel. In een nota aan de kamer schrijft het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid: '... dat er bij de uitvoering van de leerbaarheidstoets factoren zijn die een negatieve invloed kunnen hebben op de uitvoering en uitkomst van de toets, en daarmee op de betrouwbaarheid en bruikbaarheid van de LBT.'⁴ Er worden technische en inhoudelijke verbeteringen voorgesteld die voor het einde van dit jaar doorgevoerd zullen worden.

De gemeente Amsterdam laat de leerbaarheidstoets vanwege deze problemen pas na vijf weken afnemen en wijkt voor het PIP zo nodig gemotiveerd af van de uitslag van de LBT op basis van eigen indrukken en gegevens uit de verlengde intake. De intake bestaat uit een periode van zes weken taallessen, digitale vaardigheden, observaties van concentratie en eventuele trauma's, en mate van zelfstandigheid. Taal- en werk-aanbieder Queridon in Utrecht adviseert de gemeente om de LBT af te nemen in de oude, niet gedigitaliseerde versie.

Een op de drie inburgeraars krijgt het advies Z-route

Gezinsmigranten

Cindy Brijde, klantbegeleider bij de gemeente Amsterdam, volgt het traject van gezinsmigranten van start tot einde. Na de verlengde intake is er overleg met de taalschool en vervolgen de gezinsmigranten zelf hun inburgeringsroute. Het merendeel heeft werk en spreekt ook Engels. De verlengde intake is weliswaar alleen voor statushouders verplicht, maar de Gemeente Amsterdam laat ook gezinsmigranten zo de start van hun inburgering maken. Deze groep inburgeraars betaalt zelf hun traject. Uit de gegevens die tot nu toe bekend zijn, blijkt dat voor 30% van deze groep B1-niveau niet haalbaar is. De meesten kiezen na de verlengde intake voor de snelste weg: zeshonderd uur les en dan (een deel van) de examens op niveau A2 om hun inburgering af te ronden. Ze sluiten af met een eindgesprek met de klantbegeleider.

Aanwezigen bij deze presentatie vertelden over de werkwijze in andere gemeenten, zoals bij de gemeente Gouda. Daar wordt ook participatie in de zesweekse verlengde intake aangeboden. Naast spreekvaardigheid (op basis van *Praat je mee?*) is er een training van digitale vaardigheden, wordt er een bezoek aan bibliotheek en gemeentehuis gebracht en gaan inburgeraars op pad via wijk safari's. NT2-docenten van Danner & Danner, een taalaanbieder in onder meer 't Gooi, ontwikkelden een programma op drie niveaus voor de verlengde intake in opdracht van de gemeenten, met inzet van *Diglin+*. De toehoorders van de workshop hadden veel vragen bij de uitvoering van het gedeelte participatie vanuit de gemeenten (met name voor inburgeraars in de Z-route⁵) Het aanbod van participatieplaatsen die geschikt zijn voor inburgeraars is klein en de projecten die er zijn, krijgen nog nauwelijks deelnemers doorverwezen.

Samenwerking cruciaal

De kloof tussen de ambities van de wet en de praktijk van de uitvoering is nog erg groot. De oproep van Damayanti Gunawan, Margreet Verboog en Cindy Brijde was aanmoedigend en positief: blijf met gemeenten in gesprek over wat er (beter) kan.⁶

Annet Berntsen

De auteur is werkzaam als NT2-opleider bij Radboud in 'to languages en redactielid van Les.

Correspondentie: annet.berntsen@ru.nl

Noten

1. Damayanti Gunawan is werkzaam voor inburgering bij de gemeente Amsterdam. Margreet Verboog is zelfstandig NT2-adviseur.
2. Zie: www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/inburgeren-in-nederland/nieuwe-wet-inburgering.
3. Zie: <https://bvnt2.org/hoekomenwenaarB1>. Zie ook de artikelen die Les aan dit thema wijdde: Middelweerd, A., & Brink, M. van den (2021). Hoe komen we naar B1? –

deel 1. *LesOnline*, 39. www.tijdschriftles.nl/inhoud/tijdschrift_artikel/LE-39-0-26/Hoe-komen-we-naar-B1-deel-1; Middelweerd, A., & Brink, M. van den (2021). Hoe komen we naar B1? – deel 2. *LesOnline*, 39. www.tijdschriftles.nl/inhoud/tijdschrift_artikel/LE-39-0-27/Hoe-komen-we-naar-B1-deel-2

4. Rijksoverheid. (2022, 21 september). *Beslisnota bij Kamerbrief over verzamelbrief Wet inburgering 2021*. www.rijksoverheid.nl/documenten/beleidsnotas/2022/09/29/opmerkingen-mszw
5. Zie voor een verslag van de pilotprojecten Z-route: www.magazine-on-the-spot.nl/proefinburgering/z-route.
6. Damayanti Gunawan en Margreet Verboog werken aan een publicatie voor consulenten/klantmanagers, waarin zij informatie kunnen vinden over de tweedetaalleider. Voor meer informatie: mverboog@xs4all.nl.
7. Alles wat in een gemeente aan diensten en activiteiten aangeboden wordt. Zie bijvoorbeeld <https://landelijk.socialekaartnederland.nl>.

Aanbevelingen

De toehoorders reageerden in de workshop op de volgende stelling: 'Bij de nieuwe inburgering moet er niet alleen samengewerkt worden tussen gemeentelijk beleid en directies van taalscholen, maar is juist de samenwerking tussen klantbegeleiders en docenten NT2 cruciaal.'

De aanbevelingen van de toehoorders luiden als volgt:

- Zorg voor korte lijnen tussen gemeente en taalaanbieders: per organisatie één contactpersoon.
- Zorg voor samenwerking tussen grote en omliggende gemeenten, in overleg met taalscholen.
- Taalaanbieder en gemeente: leer elkaar kennen en houd na kennismaking periodiek overleg.
- Zet een online platform van docenten en klantbegeleiders op.
- Zet netwerken op tussen NT2-taalscholen, gemeenten en VNG.
- Las vaste contactmomenten in tussen de NT2-docent en klantbegeleider over de voortgang.
- Maak meer tijd en budget vrij voor NT2-docenten om invulling te geven aan hun nieuwe rol.
- Laat NT2-docenten in dienst van de gemeenten zorgdragen voor de verlengde intake en klantbegeleiding.
- Respecteer de privacy van de klant/inburgeraar maar houd de overdracht werkbaar.
- Start met portfolio's, volgens een vast format, bij de intake en voor de overdracht.
- Maak voor de inburgeraars en docenten een zogenaamd smoelenboek met klantbegeleiders, zodat zij kunnen zien wie de begeleider is.
- Maak voor inburgeraar, klantbegeleider en NT2-docent een online sociale kaart.⁷